

Sygn. akt

III AUa 272/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **19 czerwca 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Bogumiła Burda (spr.)
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż SSA Marta Pańczyk-Kujawska
	Protokolant	st.sekr.sądowy Małgorzata Leniar

po rozpoznaniu w dniu **19 czerwca 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **A. L.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o podjęcie wypłaty emerytury - wznowienie postępowania

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **29 stycznia 2013 r.** sygn. akt **IV U 2078/12**

I. **zmienia zaskarżony wyrok o tyle, że zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. do wznowienia wypłaty A. L. emerytury od 1 października 2011 r.,**

II. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. na rzecz wnioskodawczyni A. L. kwotę 200,00 zł (dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

Sygn. Akt III AUa 272/13

UZASADNIENIE

Prawomocnym wyrokiem z 9 lutego 2012r., w sprawie prowadzonej pod Sygn. Akt IV U 1492/11, Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie oddalił odwołanie A. L. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z 3 października 2011r., którą wstrzymano wnioskodawczyni wypłatę emerytury od 1 października 2011r.

17 grudnia 2012r. A. L. skierowała do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie skargę o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem tego Sądu z 9 lutego 2012r.

Powołując w podstawie prawnej skargi art. 401¹ kpc wniosła o:

- wznowienie postępowania

- orzeczenie zgodnie z wnioskiem złożonym w odwołaniu, tj. uchylenie decyzji ZUS Oddziału w R. zawieszającej wypłatę emerytury oraz

- zasądzenie od ZUS Oddziału w R. na jej rzecz:

a) natychmiastowego wznowienia wypłaty świadczenia wraz z obowiązującą waloryzacją i przeliczeniem według złożonego w organie rentowym zaświadczenia,

b) wypłaty zaległych zwaloryzowanych świadczeń od 1 października 2011r. wraz z należnymi odsetkami,

c) obciążenie kosztami postępowania ZUS Oddziału w R. lub Skarbu Państwa.

W uzasadnieniu skargi wnioskodawczyni podała, że za podstawę zawieszenia wypłaty emerytury przyjęto przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych ustaw, który uznany został za niezgodny z Konstytucją RB „według orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012r.”

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o :

- uwzględnienie skargi w części – w zakresie, w którym wnioskodawczyni domaga się wyrównania emerytury za okres od 1 listopada 2012r., tj. od miesiąca, w którym weszło w życie orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r.,

- oddalenie skargi w pozostałym zakresie, tj. co do wyrównania emerytury za okres od 1 października 2011r. oraz co do żądanych odsetek (o których zasądzenie skarżąca nie wnosiła).

Organ rentowy wskazał, że stosownie do art. 190 Konstytucji, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego obowiązują od dnia ich ogłoszenia w publikatorze, w którym został ogłoszony akt prawny uznany następnie takim orzeczeniem Trybunału za niezgodny z Konstytucją, co zdaniem Zakładu oznacza, że orzeczenia Trybunału, w których wyraźnie nie określono wsteczności ich stosowania, mają charakter prospektywny, tj. wywołują skutki prawne na przyszłość.

Odnosząc się do żądania zasądzenia odsetek, organ rentowy naprowadził, że odsetki są należne jedynie wówczas, gdy nastąpiło opóźnienie w wypłacie świadczenia i to z przyczyn, za które Zakład ponosi odpowiedzialność, a która to sytuacja w okolicznościach rozpoznawanej sprawy nie zaistniała.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie po rozpoznaniu skargi A. L. wyrokiem z 29 stycznia 2013r.:

W pkt I uwzględnił skargę o wznowienie postępowania wnioskodawczyni A. L. i zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 9 lutego 2012r. w ten sposób, że zobowiązał ZUS Oddział w R. do wznowienia wypłaty wnioskodawczyni A. L. emerytury za okres od 1 listopada 2012r. i nadal,

W pkt II oddalił skargę w pozostałym zakresie.

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Okręgowy wskazał, że wnioskodawczyni spełniła przesłanki uzasadniające wznowienie postępowania na podstawie art. 401¹ kpc, postępowania sądowego w jej sprawie.

Mając na uwadze wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r., którym Trybunał orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r., w zakresie w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP oraz art. 135 ustawy emerytalnej, Sąd I instancji za uzasadnione uznał wznowienie wypłaty emerytury od dnia 1 listopada 2012r.

W ocenie Sądu Okręgowego za okoliczność, która spowodowała ustanie przyczyny wstrzymania wypłaty świadczenia należało uznać wejście w życie w dniu 22 listopada 2012r. wyroku Trybunału Konstytucyjnego, który wyeliminował z obrotu prawnego kwestionowaną normę prawną, stanowiącą podstawę decyzji ZUS i wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie.

Za nieuzasadnione uznał Sąd żądanie wnioskodawczyni wznowienia wypłaty za okres wcześniejszy, stając na stanowisku, że w okolicznościach rozpoznawanej sprawy nie zaistniały podstawy do wypłaty świadczenia za okres poprzedzający publikację orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, a to z tego względu, że tylko wadliwość decyzji będąca następstwem działania lub zaniechania organu rentowego może uzasadniać wznowienie wypłaty za okres do trzech lat wstecz.

W podstawie prawnej rozstrzygnięcia zawartego w pkt I wyroku Sąd powołał art. 401¹ kpc w zw. z art. 412 § 2 kpc.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego złożył do Sądu Apelacyjnego w imieniu wnioskodawczyni jej pełnomocnik.

Zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego polegającego na obrazie przepisu art. 135 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS wskutek uwzględnienia skargi wnioskodawczyni o wznowienie postępowania w części, tj. w zakresie, w którym domagała się wyrównania emerytury za okres od 1 listopada 2012r., czyli od miesiąca, w którym weszło w życie orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, a nie od 1 października 2011r., czyli od dnia zawieszenia wypłaty emerytury i

- wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie skargi wnioskodawczyni o wznowienie postępowania i zobowiązanie Zakładu do podjęcia wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011r. oraz zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje,

ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania z zaliczeniem kosztów postępowania apelacyjnego jako części kosztów w sprawie.

W uzasadnieniu apelacji zarzucił Sądowi I instancji niezasadne przyjęcie, że wejście w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego w okolicznościach przedmiotowej sprawy należy traktować jako okoliczność wymienioną w art. 135 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, uzasadniająca ponowne podjęcie wypłaty emerytury ze skutkiem od pierwszego dnia miesiąca, w którym powyższy wyrok został ogłoszony w Dzienniku Ustaw.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawczyni jest w pełni uzasadniona i jako taka zasługuje na uwzględnienie.

Nie do zaakceptowania jest bowiem stanowisko Sądu I instancji stwierdzające brak podstaw do uwzględnienia żądania wnioskodawczyni w zakresie, w jakim domagała się ona wypłaty świadczenia emerytalnego od 1 października 2011r.

Stan faktyczny sprawy przedstawia się następująco:

A. L. urodzona (...) w dniu 29 maja 2009r. wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. o ustalenie prawa do emerytury, podając, że pozostaje w zatrudnieniu w Urzędzie (...) i nie zamierza rozwiązać stosunku pracy.

Decyzją z 1 września 2009r. organ rentowy przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury od 1 maja 2009r., informując wnioskodawczynię, że świadczenie ulega zmniejszeniu o kwotę maksymalnego zmniejszenia z powodu osiągnięcia przychodu powyżej 70% przeciętnego wynagrodzenia.

Po ustaleniu, że skarżąca kontynuuje zatrudnienie, decyzją z 3 października 2011r. organ rentowy na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U Nr 257, poz. 1726) wstrzymał wypłatę świadczenia od 1 października 2011r., informując równocześnie, że w celu podjęcia wypłaty należy przedłożyć zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego praca była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Sąd Okręgowy orzekając o bezpodstawności odwołania wnioskodawczyni od decyzji wstrzymującej wypłatę świadczenia miał na uwadze tak przepis art. 103a, który korzystał z domniemania konstytucyjności, jak i orzecznictwo tut. Sądu Apelacyjnego, które z kolei miało oparcie w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 22 lipca 2006r. sygn. Akt SK 45/04. Trybunał Konstytucyjny uznał wówczas, że art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest zgodny z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 i art. 67 Konstytucji RP oraz nie jest niezgodny z art. 30, art. 65 ust. 1, art. 70 ust. 5 i art. 73 Konstytucji. Przepis ten zaś zawierał identyczne uregulowanie jak art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998r.

Stan prawny uległ zmianie z chwilą zajęcia stanowiska przez Trybunał Konstytucyjny, który wyrokiem z 13 listopada 2012r. sygn. Akt K2/12 orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010r, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikająca z art. 2 Konstytucji.

To zaś oznacza, jak wyjaśnił Trybunał Konstytucyjny, że spośród emerytów ci, którzy nabyli prawo do świadczenia i jego realizacji w określonym przedziale czasowym tj. od 8 stycznia 2009r. do 31 grudnia 2010r. nie podlegają rygorom wynikającym z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach.

Wnioskodawczyni, która prawo do emerytury nabyła z dniem 1 maja 2009r. niewątpliwie do kręgu osób wskazanych przez Trybunał Konstytucyjny należy.

Przesądzenie o powyższym ma ten skutek, że rozpoznając ponownie sprawę wnioskodawczyni, Sąd Okręgowy musiał mieć na uwadze fakt usunięcia z porządku prawnego art. 103a ustawy o emeryturach i rentach w takim zakresie, w jakim odnosił się do osób, które nabyły prawo do emerytury i jego realizacji bez konieczności rozwiązania stosunku pracy i odmowy zastosowania go jako niezgodnego z konstytucją.

W konsekwencji zaś przyjąć, że ubezpieczonych, którym emerytura była wypłacana pomimo kontynuowania zatrudnienia, gdyż od 9 stycznia 2009r. nie obowiązywały w tym zakresie żadne ograniczenia, w świetle orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego zachowali prawo do pobierania świadczenia.

Sąd Apelacyjny pragnie podkreślić, że wprowadzie w art. 190 ust. 1 i 3 Konstytucji RP wyrażona została zasada prospektywnych skutków orzeczeń Trybunału, to jednak z uwagi na wiążące stwierdzenie Trybunału Konstytucyjnego, że dany przepis pozostaje w sprzeczności z aktem prawnym wyższego rzędu, nie powinien być uwzględniany przez

organy stosujące prawo przy rozpatrywaniu konkretnych spraw, a więc w odniesieniu do roszczeń przypadających za okres przed ogłoszeniem wyroku Trybunału w Dzienniku Ustaw – tak Sąd Najwyższy w orzeczeniach z 7 grudnia 2000r. III ZP/00, czy też z 23 stycznia 2007r. II PK 96/06.

Skoro zatem organ rentowy wstrzymał wypłatę emerytury od 1 października 2011r. należało – uwzględniając skargę o wznowienie postępowania – zmienić zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego oddalający odwołanie wnioskodawczyni od decyzji wstrzymującej wypłatę świadczenia od 1 października 2011r.

Odmienne w tej kwestii stanowisko Sądu I instancji nie zasługuje na akceptację, stąd też Sąd Apelacyjny uwzględniając apelację wnioskodawczyni orzekł jak w pkt I wyroku stosownie do art. 386 § 1 kpc.

Orzeczenie o kosztach Sąd oparł na przepisie art. 98 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc.

(...)

(...)

(...)

(...)